

Medžiai - Alyvos

Parengė 8B klasė

2021

Medžiai

Medžiai – kilnūs, galingi sutvėrimai, leidžiantys mums džiaugtis kiekviena diena. Didžiulė dovana – galimybė kiekvieną dieną savo akimis matyti, kaip jie šoka, iškėlę savo dideles ir plačias rankas. Medžių lapai, įvairiais metų laikais nusidažę įvairiausiomis spalvomis, verkia krištolinėmis ašaromis, kurias jiems padovanojo dangaus mėlynėje plaukiantys debesys. Kamienai – tvirti kaip kareiviai. Stiprios šaknys, išsikerojusios po plačiausius žemės plotus, kad išmaitintų, išlaikytų šiuos didingus Dievo kūrinius. Ir skauda širdį žinant, kaip greitai nyksta tokios gamtos dovanos.

ALYVOS MOKYKLOS TERITORIJOJE

Kiek tokių medžių auga prie mokyklos? MOKYKLOS TERITORIJOJE
AUGA 10 ALYVOS KŪMŲ.

Yra nustatyta, kad vidutiniškai per metus laisvai augančio medžio kamieno apimtis per metus padidėja maždaug 2,5 cm. Nustatykite jūsų pasirinkto(-ų) medžio(-ių) aukštį: 200 bet 1,5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus.

a) Pamatuokite medžio kamieno apimtį C) 1,5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus. Įrašykite atsakymą: 353 cm^3 bet 1,5 m aukštyje nuo žemės paviršiaus ir 618 su 1,5 m aukščio (Savo matavimus iliustruokite nuotrauka).

b) Gautą atsakymą padalykite iš 2,5. Jūsų gautas atsakymas ir bus apytikslis medžio amžius. Atsakymą pateikite vienetų tikslumu. Parašykite sprendimą ir gautą atsakymą. 141

5. Apskaičiuokite medžio skersmenį (d) ir medžio spindulį (r), jei žinome, kad šiuos dydžius galima gauti naudojant formules $d = C : 3,14$; $r = d : 2$. Parašykite sprendimą ir gautą atsakymą.

$d = 1,5\text{cm}$; $r = 0,75\text{cm}$; $d = 4,71 : 3,14$; $r = 1,5 : 2$

6. Apskaičiuokite medžio skerspjūvio plotą $1,5\text{m}$ aukštyje. Skerspjūvio ploto apskaičiavimui pasinaudokite formule $S = 3,14 * r^2$ Parašykite sprendimą ir gautą atsakymą. _____ $S = 3,14 * r^2 = 3,14 * 0,75^2 = 1,7^2$

* * * * *

Писыбака цыгань,

Вам кепрок.

Тянути, маіскі гена
и усюу уроч

Через нямю муньон.

Ва на шкарэнтны дбор.

Мген Бардас нас ным,

У красыца, как бор.

Вместе побегам

Мои сыдыя к прыду.

Мордуманя рожит

Будет на эаду.

Зенкавие стуксонь.

* * * * *

* * * * *

Пайгодо дывоц.

Ріца веды.

Што, гегуіца дена
и шота помота.

По парлія мінусам.

Візі, 2 мотыклас кэмог.

Санта Барбара мана іа.

Піа шата іа, харт вагіна

Карту небегам

Мес вайціят пра пінда.

Нешкаціям рэімо

Едам

Шлебонди Зінкевіч

* * * * *

Alyvos – visžalis krūmas :

- Karalystė – Augalai
- Skyrius - Magnolijūnai
- Gentis – Alyvos

Šį augalą galime atpažinti pagal jo lygiakraščius lapus, gan stiprų, alyvinių, baltų, melsvų, rausvų žiedų kvapą. Nuo šaknų augalas leidžia daug gajų atžalų. Kamienas trumpas, dažnai kreivas, šakotas. Žievė pilka ar pilkšvai ruda, jaunų medžių lygi, senų – sueižėjusi, atsilupusi. Augalas užauga nuo 3 iki 7 metrų aukščio.

Žiedai 5-8 mm skersmens, turi po keturis žiedlapius. Vaisius – sausa, lygi, 1-2 cm ilgio sėklų dėžutė, kuri išdžiūvusi persiskiria į dvi dalis ir išbarsto sparnuotas sėklas. Liaudies medicina naudoja alyvų žiedus, lapus bei pumpurus.

Nuoviras naudojamas peršalus, karščiavimui slopinti. Spiritinė žiedų ištrauka naudojama įtrynimui esant sąnarių uždegimui, radikulitui.

1) Berapakah gaya gesek maksimum yang mungkin terjadi?

2) Berapakah gaya gesek kinetik apabila paksa kita gesekkan ke arah kanan, 2 ton?

3) Jelaskan, sebutkan rumusnya!

$$1) 1000 \text{ kg/m}^3 = 1 \text{ g/cm}^3$$

$$120 \text{ g} = 1 \text{ g/cm}^3 = 120 \text{ cm}^3$$

$$120 \text{ cm}^3 = 120 \text{ ml}$$

4)

D	R
---	---

$$s = 10 \text{ m/s}^2$$

$$v = 300 \text{ km}^3$$

$$p = 1000 \text{ kg/m}^3$$

$$F = m \cdot a = 10 \cdot 1000 = 10000 \text{ N}$$

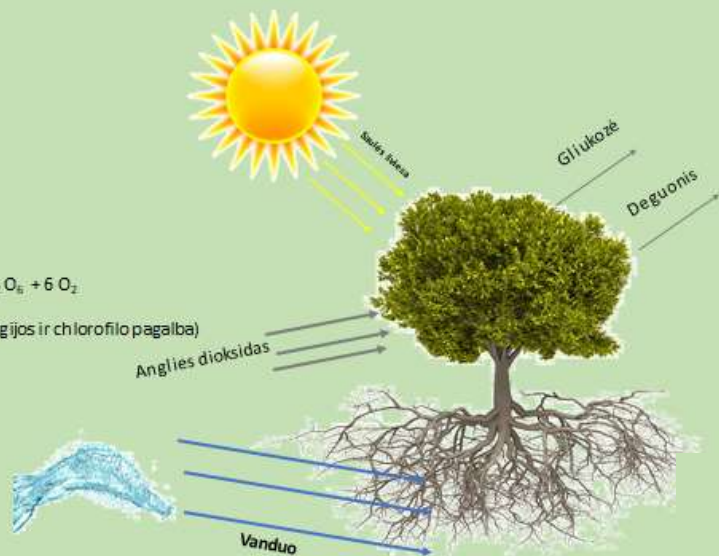
$$10000 \text{ N} = 10 \text{ kN}$$

Biocheminis reiškinys:

Cheminė reakcija:

(susidaro su šviesos energijos ir chlorofilo pagalba)

Uždaviniai

1. Vienas žmogus suvartoja 200 dm³ deguonies per valandą. Trys didelės pušys per parą. Kelios tokios pušys per parą pagamintų tiek deguonies, kiek reiktų visiems jūsų klasės mokiniams vienai parai?

1 žmogus per parą suvartoja: $200 \cdot 24 = 4800 \text{ dm}^3$

4800 dm³ per parą pagamina: $4800 : 200 \cdot 3 = 72$ (puš.)

26 mokiniams per parą pušų reikia: $72 \cdot 26 = 1872$ (puš.)

Ats: reikės 1872 pušų

2. Vienas medis per metus vidutiniškai sugeria 6 kg CO₂. Koks šios CO₂ masės tūris? Anglies dioksido tankis 1,98 kg/m³

V=m: $\rho = 1,98 = 3,03030303 \dots$ (m³)

Ats: 3,03030303... (m³)

3. Vienas medis Lietuvoje sugeria apie 6 kg CO₂. Kiek reikia pasodinti medžių, kad jie sugertų 500 t CO₂?

500t=500000 (kg) $500000 : 6 = 83333,33 \dots$ (med.) Tačiau negalima pasodinti 83333,3 medžių, todėl reikės 83334

Pasaulio krypčių nustatymas pagal medžius

- Prie didelių kelmų, medžių, akmenų, kalnelių ar pastatų sniegas visada nutirpsta anksčiau iš pietinės pusės, tuo metu šiaurinė pusė dar būna snieguota. Taip nutinka, nes saulė labiau išildo pietinę pusę, o šiaurinė tuo metu būna pavėsyje.
- Pietinėse nedidelių miškelių pusėse sniegas nutirpsta maždaug 10-15 dienų anksčiau nei šiaurinėse.
- Medžių kamienai, akmenys ir kelmai iš šiaurinės pusės labiau apsamojoje o medžiai ir apkerpėje.
- - Atskirai stovinčių medžių laja iš pietų pusės yra tankesnė, o kamienai labiau apsamojoje iš šiaurės. - Pietinėje kelmų pusėje metinės rievės platesnės. - Beržo tošis iš pietų pusės šviesesnė ir ne taip suskilusi. - Skruzdėlynai dažniau stūkso saulėtoje (pietinėje) medžio pusėje, jų pietinė pusė nuožulnesnė.
- „Vienas geriausių ir paprasčiausių būdų, kaip nepasiklysti miške - vaikščioti pagal orientyrus. Jais tapti gali bet koks išskirtinai atrodantis objektas - didelis ar kreivas medis, skruzdėlynas, miško aikštelė. Įsiminus šiuos objektus ir keliaujant nuo vieno orientyro prie kito, kelią namo rasti išties nesunku“.

Medžių plitimas Lietuvoje

- **Lietuvos miškai** – žemės plotas, kuris pagal Lietuvos įstatymus traktuojamas kaip miškas. 2017 m. duomenimis, miškai dengia 33,5 proc. šalies teritorijos, pusė jų yra valstybiniai. Dauguma Lietuvos miškų yra spygliuočiai: 34,6 % visų plotų užima pušynai, 20,9 % – eglynai. Iš lapuočių daugiausiai yra beržynų (22,2 %) ir juodalksnyčių (7,6 %). Beveik trečdalis visų Lietuvos miškų plyti saugomų teritorijų ribose arba jų buferinėse zonose.

Europos miškai

- Pirmiau nurodytą apibrėžtį atitinkančių miškų ES yra 158 mln. hektarų (5 proc. viso pasaulio miškų ploto). Miškai užima 37,7 proc. ES teritorijos, o šešiose valstybėse narėse, kuriose miškų plotai didžiausi (Švedija, Suomija, Ispanija, Prancūzija, Vokietija ir Lenkija), esantys miškai sudaro du trečdalius viso Sąjungos miškų ploto. Nacionaliniu lygmeniu miškų užimamas plotas labai skiriasi: Suomijoje, Švedijoje ir Slovėnijoje miškai dengia beveik 60 proc. šalies teritorijos, o Nyderlanduose – tik 8,9 proc. Be to, kitaip nei daugelyje pasaulio dalių, kuriose miškų naikinimas toliau lieka didelė problema, miškų plotas Europos Sąjungoje didėja: 1990–2010 m. jis padidėjo apie 11 mln. hektarų, visų pirma dėl natūralios miško plėtros ir miško įveisimo.

Alyvų kilmė ir kelias į Lietuvą.

Alyvos kilusios iš vidurio ir rytų Azijos. Lietuvoje paprastąsias alyvas mėgdavo sodinti senųjų dvarų parkuose, iš ten jos paplito ir į kaimų sodybas.

Tradicijos susijusios su Alyvų žydėjimu.

Bene labiausiai nedidelį Latvijos miestelį Duobelę (latv. *Dobele*) garsina alyvų sodas, įkurtas P.Upyčio. Maždaug 30 km nuo Lietuvos sienos ir apie 70 km nuo Rygos esanti Duobelė dar vadinama „saulės miestu“, nes čia būna daugiausia saulėtų dienų visoje šalyje. Gegužės mėnesį čia suvažiuoja daugybė žmonių pasigrožėti žydinčiomis alyvomis. Vyksta tradicinis koncertas, kurio metu skamba melodijos iš žymiausių pasaulio filmų ir miuziklų

Žmonės agurkus sėdavo per priešpilnį, o fenologinis jų sėjos ženklas buvo alyvų žydėjimas.

Taip pat ieškodavo alyvos su penkiais žiedais ir jeigu rasdavo, suvalgydavo ir tikėdavo, kad išsipildys vienas noras.

Gausiausios alyvų kolekcijų vietos Lietuvoje.

Lietuvoje gausią alyvų kolekciją galima pamatyti Vilniaus botanikos sode- ten auginama virš 120 įvairių rūšių, tad kai jos pradeda žydėti- nuostabūs pojūčiai akims ir uoslei, žiedus apspinta drugeliai, bitės ir kiti vabzdžiai.

Taip pat ir Kauno botanikos sode.

Dainoje Mango- Alyvos, Antis- Alyvos, Salomėja Neris- Alyvos, eilėraštis, Alyvos žydės-tallat-Kelpšaitė

Visuose šiuose kūrinuose kalbama apie vasarą, džiaugsmą, draugystę, meilę, laimę ir apskritai linksmos ir jaunatviškos dainos, apie gyvenimo tėkmę, meilę gyvenimui, nes man žodžiai alyvos žydės skamba kaip gyvenimas, atgimimas.

Visos šios vertybės man yra svarbios ir aktualios, nes visi džiaugiasi gyvenimu, mėgsta ir džiaugiasi vasara. Meilė irgi svarbi vertybė man, nes juk nesmagu būtų be meilės. Labiausiai man patiko Salomėjos Neries eilėraštis apie Alyvas;

Manęs dar nebuvo
Alyvos žydėjo
Manęs nebebus jau
Jos vėliai žydės
Ir kris jų lapeliai
Nuo saulės ir vėjo,
Kaip smėlio saujelės,
Ant mano širdies.

Salomėja Nėris

Daina „Alyvos”

Dainos autorius A. Kaušpėdas

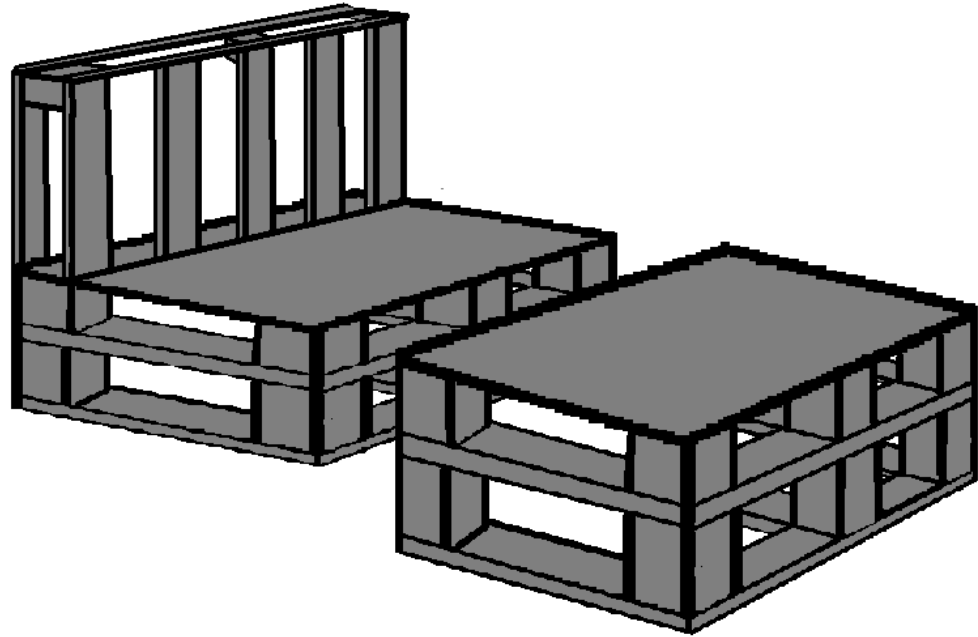
Dainos siužetas apie žmones, kurie ieško meilės, nepastebėdami šalia esančių žmonių. Gėlės alyvos kaip metafora, kartais mes ieškome ir žavimės tai kas gražu, bet laikina.

https://youtu.be/gAYt_Jssvlc

https://youtu.be/Bru4J_UjcEU

<https://youtu.be/UrbZhlhxP-o>

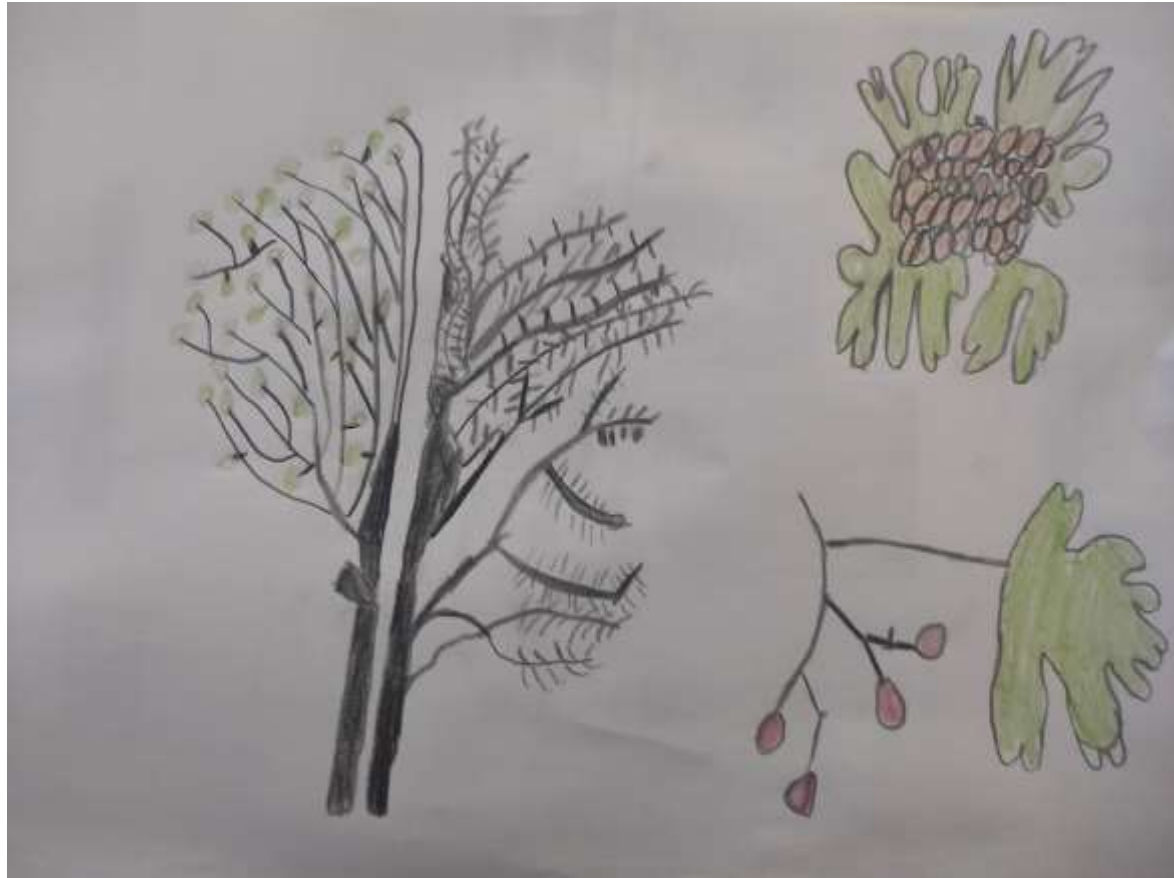

Fizinis aktyvumas gamtoje

Vasara - puikus metas, kuomet aktyvią fizinę veiklą galima suderinti su išvyka į gamtą ir nereikia brangiai mokėti už sporto klubų abonementą. Lepinant kaitriai vasaros saulei, visai nesinori lieti prakaitą sporto salėje. Fizinis aktyvumas gamtoje - tai galimybė daugiau laiko praleisti su šeima, susirasti draugų, bendraminčių ir svarbiausia - stiprinti sveikatą ir fizinį pajėgumą. Vasarą naudinga maudytis upėje ar ežere, eiti į žygius, plaukioti baidarėmis, važinėti dviračiais, riedučiais, sportuoti lauko aikštelėse žaidžiant badmintoną, tenisą, tinklinį, futbolą, grybauti, uogauti, dirbti sodo darbus, pasivaikščioti su savo augintiniu. Gryname ore praleistas laikas ir fiziniai pratimai grūdina organizmą, teigiamai veikia kaulų, raumenų, nervų sistemas, pakelia nuotaiką.

ALYVA

Seasonal characteristics of tree growth in Lithuania.

'In this presentation i will explain the way trees grow through the seasons and I say few facts.

Spring

'At spring, the trees stop hibernating, they start: flowering, producing pollen and growing fruit.

Summer

During the summer the trees turn green and the fruit ripens.

Autumn

'In autumn the chlorophyll on the leaves changes and so the leaves color changes either to red, to orange, to yellow and later fall of.

Winter

During the winter, leafless trees do nothing, but hibernate.

Coniferous trees

'Deciduous trees (like oak and birch) during autumn and winter lose all of their leaves and change color. On the other hand coniferous trees (like pine trees and spruce) keep all of their needles and stays green all year round.

Seeds

'In autumn some trees grow seeds. For example: acorns and pinecones.

